

Tijdige zorg voor iedereen die dit nodig heeft

Verkiezingsinzet ZKN juni 2025

De zorg in Nederland is van hoge kwaliteit: Nederland heeft het beste zorgstelsel in Europa. Tegelijkertijd staan we voor de enorme uitdaging om de zorg ook in de toekomst toegankelijk te houden. Over de hele linie (huisartsenzorg, msz, ggz) staat de toegankelijkheid van zorg immers onder druk. De grootste beperkende factor is de beschikbaarheid van zorgprofessionals.

Als we inzoomen op de medisch-specialistische zorg dan zien we dat patiënten te lang moeten wachten op niet-spoedeisende zorg: in bijna 50% van de gevallen worden de Treeknormen (acceptabele wachttijden) niet gehaald. Hierdoor kunnen klachten verergeren, moeten patiënten langer met pijn leven en zijn patiënten langer (deels) uit het arbeidsproces. Dit is slecht voor patiënten zelf én voor de arbeidsproductiviteit in ons land.

De perspectieven zijn niet goed: we hebben te maken met een groeiend personeelstekort en een dubbele vergrijzing: steeds meer ouderen die ook nog eens ouder worden dan vroeger. Door deze combinatie is het niet vanzelfsprekend dat iedereen straks alle zorg kan krijgen die hij of zij nodig heeft.

ZKN ziet vier oplossingsrichtingen waar de politiek bij kan helpen:

- Richt het zorglandschap anders in
- Versnel passende zorg
- Zorg voor een gezond ondernemersklimaat
- Houd zorgverzekeraars aan hun zorgplicht

Richt het zorglandschap anders in (juiste zorg, juiste plek)

Als we vandaag blijven doen wat we gisteren deden, hebben we morgen hetzelfde resultaat. Dat geldt ook voor de zorg en dat zien we ook in de praktijk: er zit vrijwel geen verbetering in de wachttijden. De grote uitdagingen die we hebben in de zorg, vragen om radicale keuzes. ZKN is ervan overtuigd dat we het zorglandschap wezenlijk anders moeten inrichten. Als we de verschillende zorgtypen (acute zorg, hoogcomplex zorg, planbare zorg, chronische zorg) ontvlechten en anders organiseren, kunnen we slimmer omgaan met arbeidsproductiviteit. Zo focust iedere zorgpartij zich op datgene waar hij goed in is (juiste zorg, juiste plek) en houden we de zorg toegankelijk en betaalbaar. Klinieken zijn in dit organisatiemodel dé juiste plek voor het leveren van planbare medisch-specialistische zorg. Ziekenhuizen kunnen zich hierdoor focussen op acute en hoogcomplex zorg.

PwC heeft berekend (zie het rapport ‘Passende organisatievormen voor planbare zorg’) dat tot 14.000 medewerkers kunnen worden bespaard als we meer planbare zorg klinieksgewijs organiseren. Deze herverdeling vraagt wel om een andere bekostiging én een antwoord op de mogelijke schaaluitdagingen van geïntegreerde ziekenhuizen: beschikbaarheidsfuncties (acute zorg, opleiden) mogen niet onder druk komen te staan.

Versnel passende zorg

Passende zorg is zorg die waarde toevoegt aan het leven van mensen en oog heeft voor de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan door zorg slimmer te organiseren. Passende zorg gaat over doelmatige (dus geen onnodige) zorg, die in samenspraak met de patiënt tot stand komt, dicht bij de patiënt wordt georganiseerd en gericht is op gezondheid. Hoewel er veel over passende zorg wordt gesproken blijft passende zorg een abstract containerbegrip. En om echt winst te kunnen boeken en passende zorg te versnellen, moeten we het concreet maken voor de mensen die het moeten doen: de werkvloer. Er is behoefte aan concrete handvatten voor zorgprofessionals zodat zij beter begrijpen hoe zij passende zorg kunnen leveren en dit ook gaan doen (handelingsperspectief), er is behoefte aan goede voorbeelden van passende zorg zodat we deze kunnen delen én er is behoefte aan contracteervormen die ruimte geven aan passende zorg (focus op transformatie en niet op volume). Pas dan kan passende zorg echt van de grond komen.

Zorg voor een gezond ondernemersklimaat

Met gereguleerde marktwerking zorgen we voor gezonde (gereguleerde) concurrentie tussen zorgverzekeraars onderling en zorgaanbieders onderling, waarmee aanbieders worden gestimuleerd de beste zorg tegen de beste prijs te leveren. ZKN onderschrijft dit principe en staat voor een gezond ondernemersklimaat in de zorg. Investerings zijn nodig om de zorg goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Passende zorg vraagt om innovatie en veranderingen, en hiervoor zijn investeringen nodig. Deze investeringen worden steeds vaker gedaan door private partijen, wat vraagt om een gezond ondernemersklimaat. Ruimte voor nieuwe toetreders én geen verdere beperkingen voor private investeerders en winstuitkering horen daarbij. Het nieuwe wetsvoorstel Wet integrale bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz) biedt voldoende (beperkende) voorwaarden voor winstuitkering om excessen tegen te gaan.

Houd zorgverzekeraars aan hun zorgplicht

Zorgverzekeraars hebben een belangrijke rol in het zorglandschap: binnen het zorgaanbod en de zorgvraag moeten zij ervoor zorgen dat patiënten tijdig geholpen worden. Op dit moment lukt dit nog niet altijd: in bijna 50% van de gevallen wordt de Treeknorm (binnen de msz) niet gehaald. Tegelijkertijd zijn er klinieken met beschikbaar zorgaanbod die ongewild ongecontracteerd werken. Omdat zorgverzekeraars geen contract met hen willen sluiten of geen gelegenheid bieden om meer te contracteren. Verzekeraars moeten contracteren volgens marktprincipes (prijs, toegankelijkheid, doelmatigheid, kwaliteit) en voldoen aan hun zorgplicht. Doen zij dit niet, dan is de patiënt de dupe. Om *countervailing power* in stand te houden is ZKN voorstander van de vrije artskenkeuze. Dit past ook in een (gereguleerde) vrije markt: zonder vrije artskenkeuze hebben zorgaanbieders ten opzichte van zorgverzekeraars geen onderhandelingspositie meer.

Vanzelfsprekend onderschrijft ZKN de noodzaak tot preventie (deels onderdeel van passende zorg) en de noodzaak tot versnelling op het gebied van digitalisering en gegevensuitwisseling: de transformatie naar hybride zorg en de inzet van AI. Beide ontwikkelingen zullen arbeidstijd besparen en de administratieve lastendruk verlagen waarmee zorgprofessionals worden vrijgespeeld om meer zorg te leveren. Ook de voordelen van preventie staan buiten kijf: gezondere burgers doen een kleiner beroep op de zorg in ons land.

Zelfstandige Klinieken Nederland (ZKN)

ZKN is de branchevereniging van zelfstandige klinieken in Nederland. Met bijna 1,3 miljoen patiënten per jaar leveren klinieken bijna 17,4% van de medisch-specialistische zorg in Nederland. Leden van ZKN hebben allen het ZKN-keurmerk: zij worden jaarlijks getoetst op kwaliteit door onafhankelijke certificeringsinstanties. ZKN richt zich op belangenbehartiging en informatie en inspiratie van onze leden. Ook dragen wij bij aan de bekendheid van klinieken onder patiënten en verwijzers.
